

Posudek diplomové práce Laury Bukovské LIAZ – historie podniku a život v závodě 02 Mnichovo Hradiště očima aktérů. Pracoviště orální historie – soudobé dějiny, Fakulta humanitních studií UK, 2020.

Laura Bukovská se ve své diplomové práci zaměřila na zachycení některých aspektů života v pobočném závodě dnes již zaniklého podniku LIAZ, tedy Libereckých automobilových závodů. Po úvodním vhledu do zkoumané problematiky autorka přibližuje metodologii svého výzkumu, v níž zachycuje celý proces pořizování a zpracování svědectví pamětníků a pamětnic prostřednictvím metody orální historie. Dále představuje relevantní archivní prameny a další zdroje, včetně například závodních periodik či memoárové literatury.

Z hlediska pramenné základny je práce vystavěna dobře, široké spektrum pramenů umožňuje i zajímavé možnosti komparací (které však nebyly využity). Za určitý nedostatek považuji skutečnost, že sekundární prameny, zejména literatura nejsou v metodologické části kriticky nahlíženy. Je sice zajímavé vědět, jaká byla v minulosti cena závodního časopisu (s. 12), v daném případě by však bylo přínosnější reflektovat jeho obsah, silné a slabé stránky, využitelnost pro interpretační část apod. Kritické hodnocení pramene považuji za důležité také z toho důvodu, že historický kontext vývoje podniku i závodu vychází právě ze sekundárních zdrojů. Je škoda, že diplomantka vynaložila množství energie na získání pramenů a tento potenciál vlastně nevyužila. Zajímalo by mě například srovnání prezentace podniku vůči veřejnosti v minulosti (závodní časopis) a dnes (dnešní informační panely na slavnosti Zažít město jinak). Prosím o takové srovnání ve stručnosti alespoň v rámci obhajoby.

Po části metodologické následuje část označená jako analytická, kde autorka nejdříve představuje rámeček vývoje celého podniku LIAZ a posléze se soustředí již jen na nejrůznější aspekty života v závodě 02 Mnichovo Hradiště. Zde reflektuje více než dvacet dílčích témat, od působení stranické organizace v závodě, přes oficiální oslavy, každodennost a sociální zabezpečení zaměstnanců, bezpečnost práce až například po oslavy neoficiální, tedy požívání alkoholu na pracovišti. V závěru analytické části pak autorka nabízí ještě vhled do historie LIAZU v období transformačním, a to zejména prostřednictvím pamětnických reflexí.

Nyní k jednotlivým částem práce. Jak již bylo řečeno, z hlediska metodologie oceňuji množství pramenů a důkladnou rešerši. Poměrně podrobně je popsána realizace orálněhistorického výzkumu, včetně etických aspektů a reflexe vlastní badatelské pozicionality. Ta je v předkládaném výzkumu poměrně zásadní, jelikož v závodě 02, o němž diplomantka píše, pracovali oba její rodiče a chod podniku ovlivnil i její dětství (například prostřednictvím akcí pro děti, letních táborů, dovolených atd.). Autorka zde reflektuje spíše pozitivní dopad své obeznámenosti s prostředím a rodinných vazeb. Myslím, že skutečnost, že s narátory a narátorkami se kontaktovala prostřednictvím „rodinné historie“, ovlivnila složení vzorku, z celkem třinácti narátorů a narátorek (osm mužů, pět žen) jich jedenáct pracovalo v administrativních profesích (či odborných profesích jako například v konstrukci) a jen dva byli z prostředí dělnického. V takovém složení vzorku nevidím problém, pokud by však bylo v interpretačních částech více akcentováno, z jakých životních příběhů či osobních historií

nabízené závěry vycházejí. V rámci diskuse bych se chtěla zeptat, zda nebylo možné rozhovory s manželskými páry (ve dvou případech) realizovat odděleně. Zajímala by mě také vlastní autorčina reflexe těchto setkání.

Pokud jde o analytickou část, její předností je šíře tematického záběru, nedostatkem pak zpracování jednotlivých částí či skutečnost, že některá témata (definována navíc jako dílčí podkapitoly) jsou v textu zastoupena jen šesti nebo sedmi řádky (například Lidové milice; Československý svaz žen, s. 36). Části, jež zachycují vývoj podniku i závodu, případně regionu, jsou sice popisné, ale v zásadě dobře zpracované. V případě publikace textu by bylo vhodné pozměnit strukturu této podkapitoly – například vytvořením zastřešujících tematických celků, nebo zařazením kapitoly o centrálním plánování již do historie celého podniku, nikoli jen pobočného závodu. U kvalifikační práce dané úrovně a v případě zvoleného tématu však považuji za velký nedostatek, že například koncept centrálního plánování je v zásadě vystaven na informacích z internetového zdroje, případně z textů učebnicové povahy. Web Totalita.cz bohužel slouží jako zdroj informací i v dalších částech reflexe dobového kontextu. Celkově analytická část trpí obsahovou nevyvážeností, absencí interpretací a někdy poněkud zjednodušujícími závěry – jako například u tématu členství v KSČ (s. 29–30).

Domnívám se, že toto vyznění práce může být mimo jiné i důsledkem osobních vazeb diplomantky, potažmo její rodiny k narátorům a k podniku, případně vědomí, že text budou číst někteří z narátorů. V rámci obhajoby bych diplomantku v této souvislosti požádala o osobní reflexi.

Z formálního i jazykového hlediska se jedná o text dobře zpracovaný. Práci rozhodně doporučuji k obhajobě. Vzhledem k dílčím nedostatkům zejména v analytické části **navrhuji hodnocení stupněm 2 (velmi dobře).**

Posudek vypracovala:

Lenka Krátká, 18. 6. 2020